Zintegrowane zarządzanie granicami zewnętrznymi oraz polityka wizowa

Magdalena Golba
Klaudia Bogusz
Maksym Gdański

Celem prezentacji jest przybliżenie studentom kwestii zintegrowanego zarządzania granicami, ich ochrony oraz przedstawienie informacji na temat polityki wizowej: rodzajów wiz oraz warunków ich wydania.

Plan prezentacji

Podstawowe pojęcia

Granice zewnętrzne i wewnętrzne

Ochrona granic

Polityka wizowa

Źródła

Obywatele państw trzecich - każda osoba legitymująca się paszportem kraju spoza UE

Granice zewnętrzne – wg Kodeksu granicznego Schengen – to granice lądowe, w tym granice na rzekach i jeziorach, oraz granice morskie państw członkowskich, a także ich porty lotnicze, porty rzeczne, porty morskie i porty na jeziorach – pod warunkiem, że nie są granicami wewnętrznymi.

Zarządzanie zintegrowane – zintegrowane znaczy oparte na wspólnych standardach i procedurach.

Granice zewnętrzne UE

Schengen

Schengen - informacje ogólne

14 czerwca 1985 r - układ z Schengen

Źródło: bbc.com

DOROBEK SCHENGEN:

1. Kodeks Graniczny Schengen

2. Fundusze EU dla państw członkowskich, których granice stanowią granice zewnętrzne UE

3. Bazy danych:

- SIS

- VIS

- Eurodac

4. Pakiet środków dotyczących pośredników

5. Pakiet środków dotyczących współpracy operacyjnej

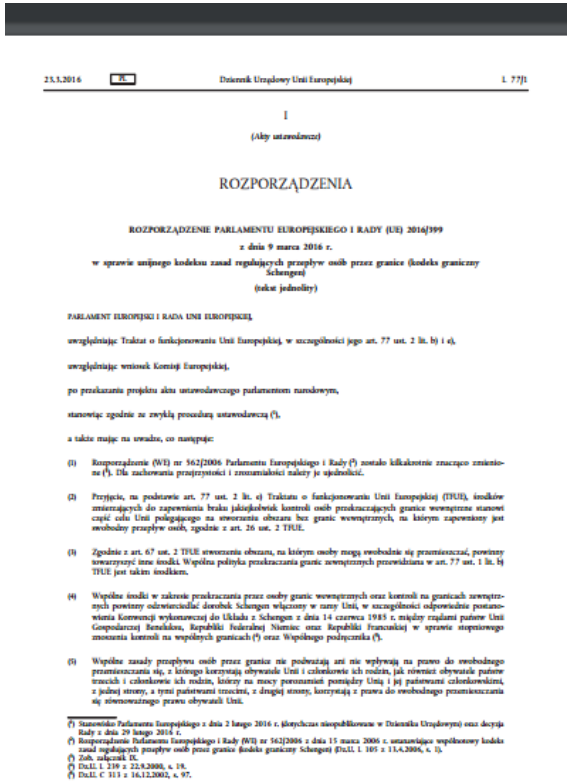

23.3.2016 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 77/1

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2016/399

z dnia 9 marca 2016 r.

w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen)

(tekst jednolity)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 lit. b) i e),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą (1),

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (2) zostało kilkakrotnie znacząco zmienione (3). Dla zachowania przejrzystości i zrozumiałości należy je ujednolicić.

(2) Przyjęcie, na podstawie art. 77 ust. 2 lit. e) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), środków zmierzających do zapewnienia braku jakiejkolwiek kontroli osób przekraczających granice wewnętrzne stanowi część celu Unii polegającego na stworzeniu obszaru bez granic wewnętrznych, na którym zapewniony jest swobodny przepływ osób, zgodnie z art. 26 ust. 2 TFUE.

(3) Zgodnie z art. 67 ust. 2 TFUE stworzeniu obszaru, na którym osoby mogą swobodnie się przemieszczać, powinny towarzyszyć inne środki. Wspólna polityka przekraczania granic zewnętrznych przewidziana w art. 77 ust. 1 lit. b) TFUE jest takim środkiem.

(4) Wspólne środki w zakresie przekraczania przez osoby granic wewnętrznych oraz kontroli na granicach zewnętrznych powinny odzwierciedlać dorobek Schengen włączony w ramy Unii, w szczególności odpowiednie postanowienia Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Benelux, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego zniesienia kontroli na wspólnych granicach (4) oraz Wspólnego podręcznika (5).

(5) Wspólne zasady przepływu osób przez granice nie podważają ani nie wpływają na prawo do swobodnego przemieszczania się, z którego korzystają obywatele Unii i członkowie ich rodzin, jak również obywatele państw trzecich i członkowie ich rodzin, którzy na mocy porozumień pomiędzy Unią i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a tymi państwami trzecimi, z drugiej strony, korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się równoważnego prawu obywateli Unii.

(1) Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lutego 2016 r. (jeszcze nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 29 lutego 2016 r.
(2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 562/2006 z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 105 z 13.4.2006, s. 1).
(3) Zob. załącznik IX.
(4) Dz.U. L 239 z 22.9.2000, s. 19.
(5) Dz.U. C 313 z 16.12.2002, s. 97.

Źródło: http://udsc.gov.pl/wp-content/uploads/2014/12/kodeks-graniczny-Schegen-tekst-jednolity.pdf

Polityka zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi

Podstawa prawna - Artykuł 77 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej:

„Unia rozwija politykę mającą na celu:

a) Zapewnienie braku jakiejkolwiek kontroli osób, niezależnie od ich przynależności państwowej, przy przekraczaniu przez nie granic wewnętrznych,

b) Zapewnienie kontroli osób i skutecznego nadzoru przy przekraczaniu granic zewnętrznych,

c) Stopniowe wprowadzanie zintegrowanego systemu zarządzania granicami zewnętrznymi.”

Polityka zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi ma co najmniej pięć elementów :

a) Ustanowienie wspólnych przepisów prawnych

b) Zapewnienie mechanizmu koordynacji i współpracy operacyjnej

c) Przygotowanie personelu w zakresie problematyki europejskiej i wspólnego wykorzystywania sprzętu

d) Przygotowanie zintegrowanego mechanizmu oceny i analizy ryzyka,

e) Podział kosztów ochrony granic między państwa członkowskie.

Polityka zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi

System zintegrowanego zarządzania granicami jest związany z kontrolą przepływu osób – obejmuje 4 kierunki działań:

a) Wydawanie wiz – konsulaty państw członkowskich w państwach trzecich
b) Ułatwienia wizowe – współpraca z sąsiednimi państwami członkowskimi
c) Odprawa graniczna – środki na samych granicach
d) Ochrona granic – środki w strefie Schengen

Osoby, które korzystają z prawa do przemieszczania się, to :
Obywatele UE
Obywatele państw trzecich, którzy są członkami rodziny obywatela UE
Obywatele Islandii, Liechtensteinu, Norwegii i Szwajcarii

Przekraczanie granic zewnętrznych

1. Gdzie możemy przekroczyć granicę?
2. Sankcje
3. Jakie są warunki przekroczenia granicy:

Uogólnione warunki wjazdu obywateli państw trzecich (pobyt max 3 miesiące w okresie 6 miesięcy) wg Kodeksu Granicznego Schengen:

a) Ważny dokument podróży
b) Ważna wiza, jeśli jest wymagana (rozporządzenie WE nr 539/2001 z 15 marca 2001)
c) Uzasadnienie celu pobytu
d) Posiadanie wystarczających środków utrzymania albo dowód, że możesz uzyskać je legalnie w kraju, do którego przybywasz
e) Brak wpisu do celów odmowy wjazdu w Systemie Inf. Schengen
f) Niezagrażanie porządkowi publicznemu, zdrowiu publicznemu

4. Wyjątki

Zniesienie kontroli na granicach wewnętrznych

Granice wewnętrzne mogą być przekraczane w każdym miejscu niezależnie od obywatelstwa. Odnosząc się jednak do art. 21 Kodeksu Granicznego, zniesienie tejże kontroli nie wpływa na:

a) Wykonywanie uprawnień policyjnych, jeśli tylko ich wykonywanie nie ma nie skutku równoważnego z odprawą graniczną
b) Kontrolę bezpieczeństwa osób przeprowadzoną w portach i na lotniskach
c) Obowiązek posiadania przy sobie dokumentów potwierdzających tożsamość
d) Obowiązku zgłaszania przez obywateli państw trzecich swojego pobytu.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Bezpieczeństwo > Sprawy obywatelskie > Współpraca międzynarodowa > Administracja > Wyznai

Zmiany w prawie

Strona główna > Bezpieczeństwo ŚDM > Zmiany w prawie

1 czerwca 2016 r. , w związku ze Światowymi Dniami Młodzieży i Szczytem NATO w Polsce, szef MSWiA podpisał rozporządzenie dotyczące wprowadzenia tymczasowej kontroli na granicach wewnętrznych Schengen tj. z Czechami, Niemcami, Litwą, Słowacją oraz w portach morskich i lotniczych stanowiących granicę wewnętrzną strefy Schengen. Kontrola będzie przywrócona od 4 lipca do 2 sierpnia 2016 r. Podobne rozwiązanie zastosowano w Polsce podczas Euro 2012.

Tymczasowa kontrola graniczna realizowana będzie w oparciu o patrole Straży Granicznej, wykorzystujące mobilne terminale do kontroli granicznej oraz pojazdy specjalistyczne tzw. schengenbusy wyposażone w specjalistycznych sprzęt i dostęp do baz danych, umożliwiających przeprowadzenie kontroli granicznej poza przejściem granicznym.

Wszyscy odwiedzający w tym czasie Polskę powinni być przygotowani na konieczność okazywania dokumentów oraz poddania się restrykcyjnym kontrolom bezpieczeństwa.

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 23.10.2015 r.
C(2015) 7100 final

OPINIA KOMISJI

z dnia 23.10.2015 r.

w sprawie konieczności i proporcjonalności przywrócenia kontroli na granicach wewnętrznych przez Niemcy i Austrię

zgodnie z art. 24 ust. 4 rozporządzenia nr 562/2006 (kodeks graniczny Schengen)

PL PL

Pojęcie tymczasowych granic zewnętrznych

Tymczasowe granice zewnętrzne to granice pomiędzy państwem członkowskim UE, które stosuje dorobek Schengen w całości i sąsiadującym państwem członkowskim, które jeszcze go w całości nie stosuje LUB granice pomiędzy dwoma sąsiadującymi państwami członkowskimi, które w ogóle nie stosują dorobku Schengen.

Na tych granicach stosowane są ogólne zasady przekraczania granic zewn. Państw członkowskich UE przez obywateli państw trzecich i przeprowadzania kontroli osób.

Jak ochronić granice zewnętrzne UE?

Europejski System Nadzorowania Granic (EUROSUR)

- Wstępne plany: 2006r
- Utworzenie: 2 XII 2013r
- Umocowanie prawne: Rozporządzenie nr 1052/2013
  - http://frontex.europa.eu/assets/Legal_basis/Eurosur_Regulation_2013.pdf
- Celem jest zintegrowane zarządzanie granic:
  - Ograniczenie liczby nielegalnych imigrantów
  - Przeciwdziałanie przestępczości transgranicznej
  - Umożliwienie skuteczniejszych działań poszukiwawczych i ratowniczych
- Połączenie i poprawienie komunikacji między krajowymi systemami nadzoru granicznego
- Umożliwianie wspólnego korzystania z nowoczesnych narzędzi monitorowania granic
- Monitorowanie i kooperacja na obszarach morskich UE

Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex)

- Utworzenie: 26 XI 2004r
- Umocowanie prawne: Rozporządzenie nr 2007/2040
  - http://frontex.europa.eu/assets/Legal_basis/frontex_regulation_en.pdf
- Celem jest współpraca międzynarodowa w dziedzinie zarządzania granicami zewnętrznymi
  - Badania naukowe
  - Koordynacja operacji
  - Szybkie reagowanie na zagrożenia
  - Unormowanie szkoleń
  - Wymiana informacji

Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex)

- Reforma: 6 X 2016r
- Umocowanie prawne: Rozporządzenie nr 2016/1624
  - http://frontex.europa.eu/assets/Legal_basis/European_Border_and_Coast_Guard.pdf

- **Zarząd**: (1 osoba z każdego państwa członkowskiego + 2 osoby z KE) -> Dyrektor wykonawczy (**Fabrice Leggeri**, zastępcą **Berndt Körner)**
- **Siedziba:** Warszawa, Plac Europejski 6
- Posiada własny sprzęt techniczny (dzięki reformie)
- Zadania:
  - Przeprowadzanie analizy ryzyka
  - Monitorowanie przepływów migracyjnych
  - Monitorowanie zarządzania granicami zewnętrznymi
  - Koordynowanie współpracy organizacyjnej
  - Wspieranie misji interwencyjnych
  - Udzielanie wsparcia w *hotspotach*
  - Unormowanie szkoleń organów kontroli granicznej

Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex)

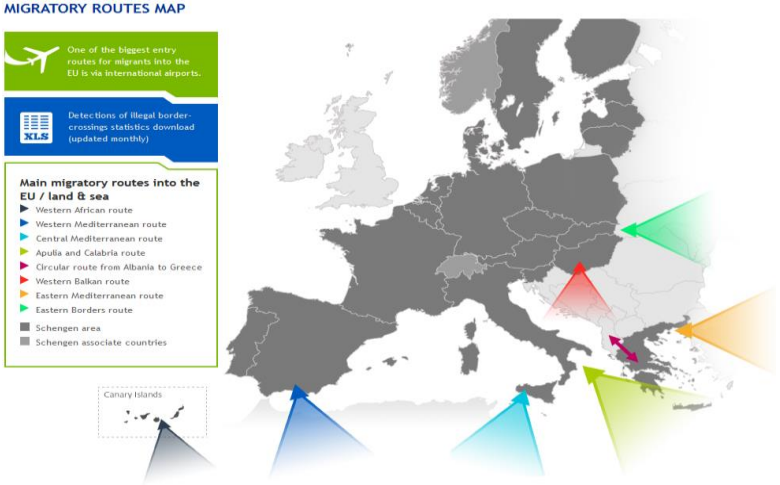

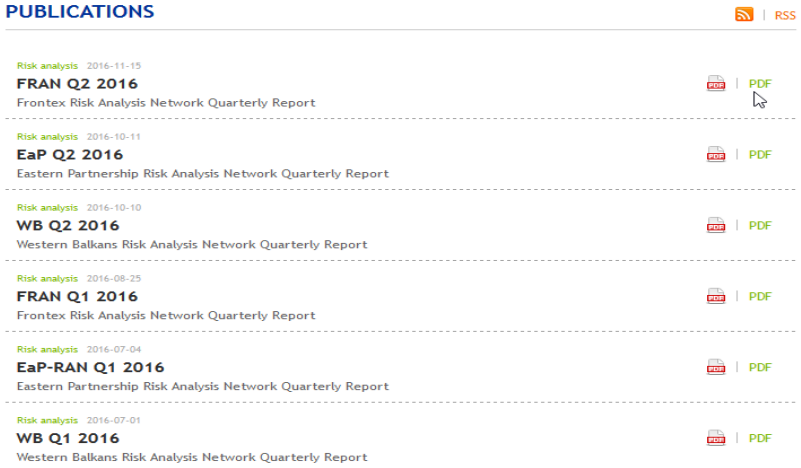

Źródło: http://frontex.europa.eu

Zespoły szybkiej interwencji na granicy (RABIT)

- Utworzenie: 11 VII 2007r
- Umocowanie prawne: Rozporządzenie nr 863/2007
  - http://frontex.europa.eu/assets/Legal_basis/rabit_regulation-863-2007.pdf

- Szybkie wsparcie operacyjne w wypadku sytuacji krytycznej na granicy zewnętrznej
- Państwo -> Frontex (5 dni na decyzję)
- Funkcjonariusze graniczni z innych państw są zobligowani do pomocy
- Dowodzenie nad nimi przejmuje państwo przyjmujące

Zespoły szybkiej interwencji na granicy

The RABIT mechanism in action

In 2010, Greece requested the deployment of RABIT on the Greek-Turkish border. The operation lasted from November 2010 to March 2011. This followed a large increase in arrivals and successfully brought down the numbers, with detected entries falling month-on-month from the October peak of 7607 to 1632 by February.

During the operational period, every week close to 200 well-trained guest officers from 26 Member States assisted their Greek colleagues in controlling the border areas as well as in identifying the apprehended irregular immigrants. The operation has also helped the Greek authorities in gathering information on the migration routes and facilitator networks which exploit the desperate situation of irregular immigrants. Along with the Team 7 Thermo-vision vehicles, 24 patrol cars, 2 Schengen-buses equipped with IT devices, 3 mini-buses, 1 transport bus and a helicopter were deployed in the operational areas. Three mobile office containers were installed also.

Since the RABIT operation was launched at the beginning of November 2010, a gradual decrease in the flow of irregular entries was witnessed at the relevant border sections between Greece and Turkey. In October, prior to the operation, there were a total of 7 607 persons detected at the Greek-Turkish land border. In November, the operation reported a total of 4 616 detected entries and for the month of December, these detections had fallen further to 3 413. Subsequently, they decreased to 2 266 in January 2011 and to 1 632 in February 2011. After the deployment of the RABIT operation, the numbers of irregular crossings dropped by approximately 75 %. To put these figures into perspective, the total number of detected entries for the entire year of 2010, as reported by Greek authorities through the Frontex Risk Analysis Network, amounted to 47 706 detections.

Źródło: http://ec.europa.eu/news/2015/docs/factsheet_rabit.pdf

Operation Mare Nostrum (ITA) & Operation Poseidon (GRE)

- 18 X 2013 – 31 X 2014
- Cele:
  - Ochrona ludzkiego życia
  - Niesienie sprawiedliwości przemytnikom
- Koszt miesięczny: 12 mln $
- Wg IOM uratowano około 150 tys. istnień ludzkich
- https://www.iom.int/news/iom-applauds-italys-life-saving-mare-nostrum-operation-not-migrant-pull-factor

-> Operation Triton (Frontex)

- 1 XI 2014 - ?
- Kontynuacja „Mare Nostrum”, jednak o zdecydowanie mniejszym budżecie
- Udział bierze:
  - 9 okrętów
  - 3 samoloty
  - 2 śmigłowce
- Na przestrzeni I-VIII’16 uratowano 38750 osób

Operation Mare Nostrum vs Triton

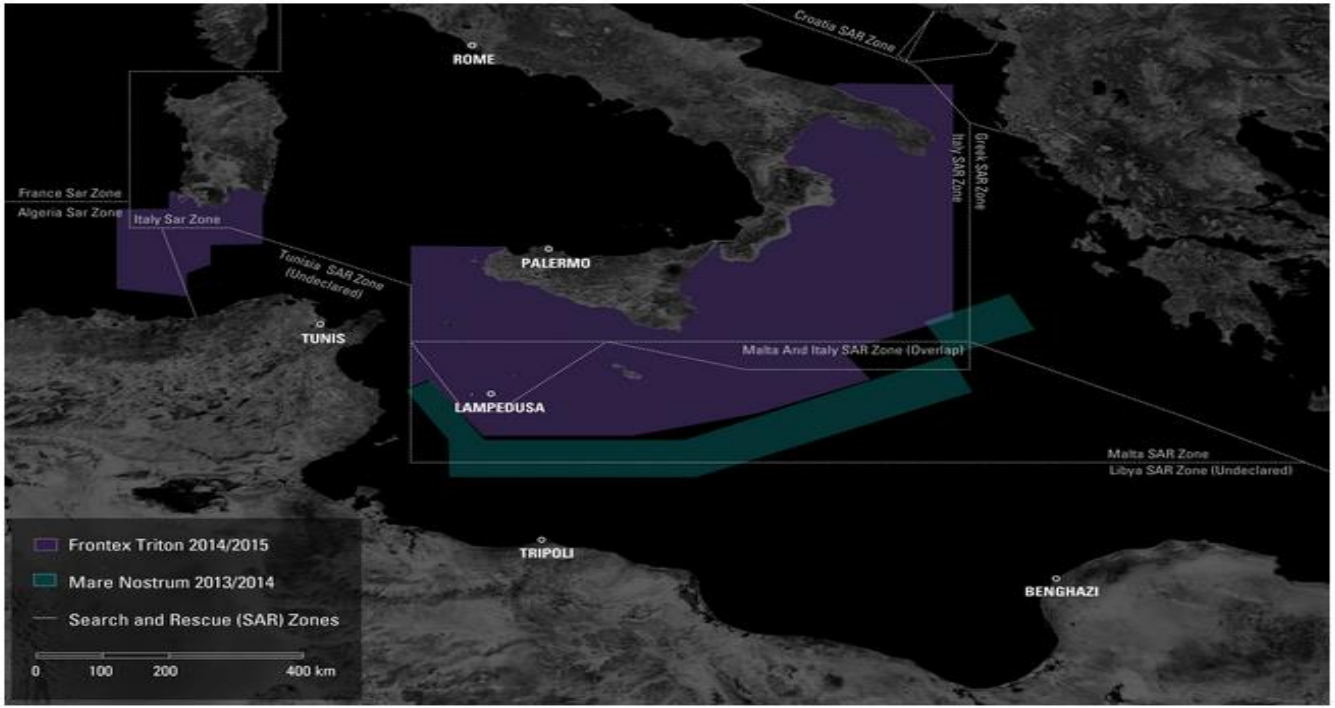

Map comparing the operational zones of Italian Navy Mare Nostrum and Frontex's Triton. Credit: Forensic Oceanography. GIS analysis: Rossana Padeletti. Design: Samaneh Moafi.

Źródło: https://deathbyrescue.org/

Operation Triton

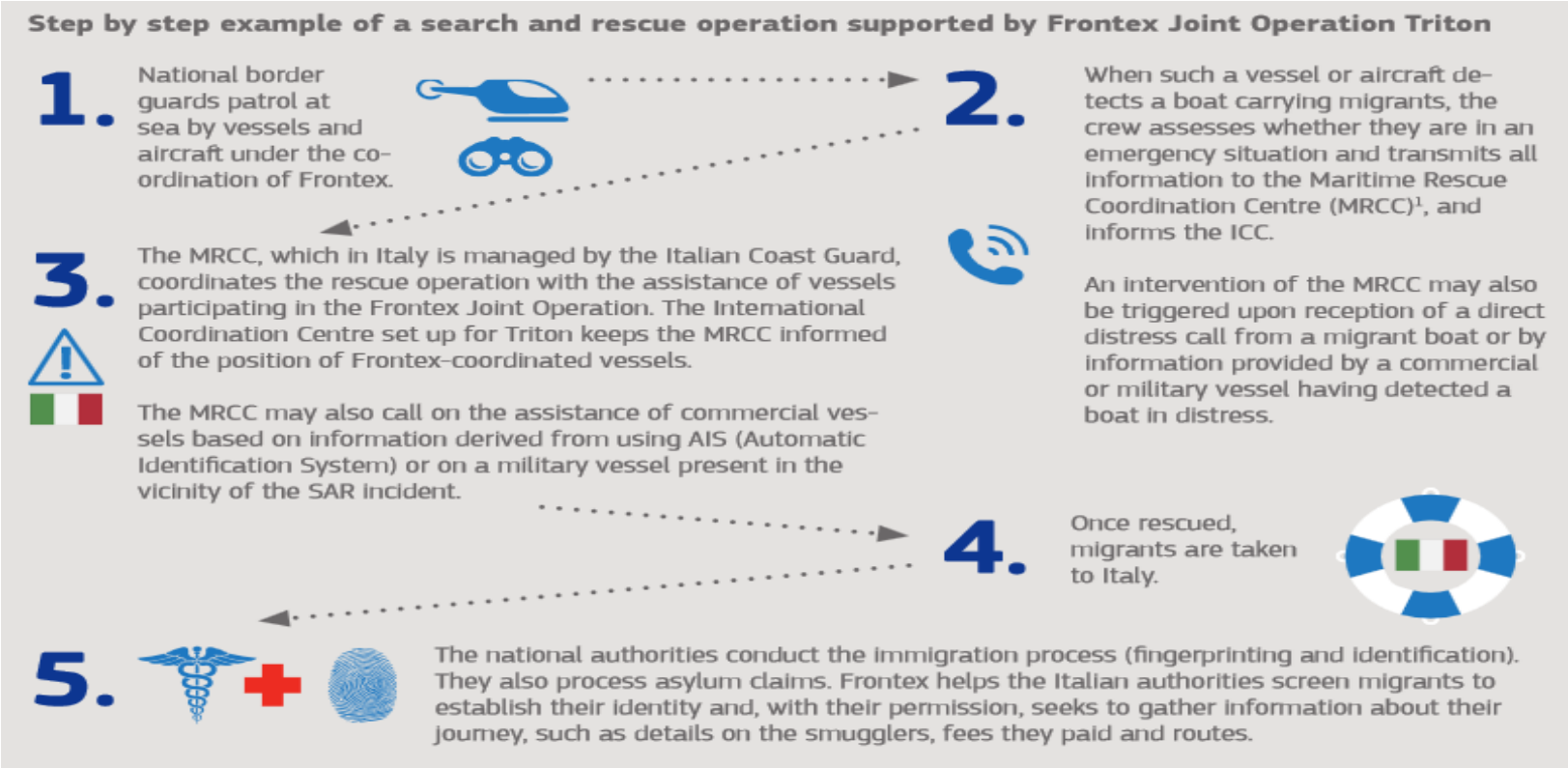

Źródło: Komisja Europejska

EUNAVFOR MED Operation SOPHIA

- **Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa (PSC)** – instytucja pomocnicza Rady Unii Europejskiej
- Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa
- Uruchomienie: 22 VI 2015r, 2015/972
- 25 krajów UE bierze udział
- Dowódca: Wiceadmirał Enrico Credendino
- Misja:
  - Przerwanie linii przemytu ludności z Afryki i Bliskiego Wschodu
  - Zapobieganie utracie życia przez imigrantów
  - Wyszkolenie libijskiej straży przybrzeżnej i Marynarki
  - Wdrażanie w życie embarga na eksport broni do Libii (UN)
- Okres trwania operacji początkowo roczny, przedłużony do 27 VII 2017r.

EUNAVFOR MED Operation SOPHIA

- 4 fazy operacji:
  - Zrozumienie charakteru siatki przemytniczej
  - Przeciwdziałanie przemytowi ludzi
  - Podjęcie niezbędnych wysiłków przeciwko przemytnikom i ich zasobom
  - Wycofanie się i zakończenie operacji
- W tym momencie w operacji bierze udział
  - 8 okrętów
  - 4 śmigłowce
  - 3 samoloty

Polityka wizowa

- Jaka była geneza przyjęcia wspólnych zasad polityki wizowej?
- Jakie są warunki wydania wizy jednolitej?
- Jakie rodzaje wizy jednolitej są wprowadzone na mocy Wspólnotowego kodeksu wizowego?
- W jakiej sytuacji możliwe jest wydanie wizy na granicy?
- Czego dotyczy mechanizm wzajemności i w jakich okolicznościach może być zastosowany?

Geneza przyjęcia wspólnych zasad polityki wizowej

Artykuł 77 TFUE

2. Do celów ustępu 1 Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki dotyczące:

a) wspólnej polityki w zakresie wiz i innych dokumentów uprawniających do krótkiego pobytu;

Artykuł 9 KWUS

9 1. Umawiające się Strony zobowiązują się do przyjęcia wspólnej polityki w zakresie przepływu osób, w szczególności ustaleń dotyczących wiz. W tym celu udzielają one sobie pomocy.

Definicja wizy

“Wiza” oznacza zezwolenie wydawane przez państwo członkowskie na:

a) tranzyt przez terytorium państw członkowskich lub planowany pobyt na terytorium państw członkowskich nieprzekraczający trzech miesięcy w dowolnym sześciomiesięcznym okresie, licząc od dnia pierwszego wjazdu na terytorium państw członkowskich;

b) tranzyt przez międzynarodową strefę tranzytową portów lotniczych państw członkowskich;

Źródło: art.2 pkt 2 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego

Rodzaje wiz

Kodeks wizowy przewiduje wydawanie trzech rodzajów wiz:

„wiza jednolita” oznacza wizę ważną na całym terytorium państw członkowskich;

„wiza o ograniczonej ważności terytorialnej” oznacza wizę ważną na terytorium jednego lub kilku, lecz nie wszystkich, państw członkowskich;

„tranzytowa wiza lotniskowa” oznacza wizę uprawniającą do tranzytu przez międzynarodową strefę tranzytową jednego lub kilku portów lotniczych państw członkowskich;

KWUS reguluje wydawanie **wizy długoterminowej**- wizy krajowe wydane przez jedno z państw członkowskich zgodnie z jego prawem krajowym lub prawem unijnym.

Okres ważności nie może przekraczać jednego roku.

Źródło: art.2 pkt 2 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego

Procedury i warunki wydawania wiz przez państwa członkowskie

wiza jednolita-wydawana przez placówki dyplomatyczne lub konsularne państwa będącego dla cudzoziemca głównym krajem docelowym

wiza tranzytowa-wydawana przez państwo,przez którego terytorium cudzoziemiec zamierza przejechać tranzytem

wiza lotniskowa-wydawana przez państwo członkowskie,na którego terytorium znajduje się port lotniczy tranzytu

decyzja pozytywna->wydanie wizy jednolitej lub o ograniczonej ważności terytorialnej

przerwanie lub odmowa wydania wizy

Źródło: art.5 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego

Wizy wydawane na granicy

Art.35 ust.1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego

1. W wyjątkowych przypadkach wizy mogą być wydawane na przejściach granicznych, gdy spełnione zostaną następujące warunki:

b) osoba ubiegająca się o wizę nie mogła wystąpić o wizę wcześniej i przedstawia, w razie potrzeby, dokumenty uzupełniające, które potwierdzają niemożliwe do przewidzenia i bezwzględne przyczyny uzasadniające konieczność wjazdu; oraz

c) ocenia się, że powrót osoby ubiegającej się o wizę do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub jej tranzyt przez terytorium krajów innych niż państwa członkowskie w pełni stosujące dorobek Schengen jest pewny

Jednolity wzór wizy

ochrona na wypadek prób fałszowania

wymóg umieszczania fotografii posiadacza wizy

jednolity wzór formularza wydawany osobom, posiadającym dokumenty podróży, które nie są uznane przez państwo członkowskie sporządzające formularz

Źrodło: Rozporządzenie Rady WE nr 334/2002, 333/2002

Lista państw trzecich, których obywatele są zwolnieni z obowiązku wizowego

lista pozytywna

lista negatywna- ponad 120 państw

państwo członkowskie może odstąpić od zwolnienia z obowiązku posiadania wizy wobec państw na liście pozytywnej, którzy prowadzą działalność zarobkową podczas swojego pobytu

Źrodło: Rozporządzenie WE nr 539/2001

Mechanizm wzajemności

Może być zastosowany wtedy, kiedy jedno z państw trzecich wymienionych na liście pozytywnej wprowadza obowiązek posiadania wiz wobec obywateli któregoś z państw członkowskich

Możliwe wprowadzenie obowiązku wizowego wobec obywateli danego państwa trzeciego, które jest na liście pozytywnej przez wszystkie państwa członkowskie

Źródło: Rozporządzenie nr 353/2001

Umowy o zniesieniu wiz krótkoterminowych

28 maja 2009 zostały zawarte umowy w sprawie zniesienia wiz krótkoterminowych pomiędzy UE a Antiguą i Barbudą, Barbadosem, Republiką Mauritiusu, Wspólnotą Bahamów, Republiką Seszeli, Federacją Saint Kitts i Nevis oraz Brazylią

Ruch bezwizowy - Białoruś

- 26 X 2016 – 31 XII 2017
- Białoruś: strefa Kanału Augustowskiego oraz Grodno (przejścia graniczne zarówno z Polską, jak i z Litwą) – 5 dni
- Polska: PN Puszcza Białowieska – 3 dni
- Jest to druga taka strefa – od 12 VI 2015 możliwość wjechania z Polski do białoruskiej części Puszczy na 3 dni

Podsumowanie

Bibliografia

http://udsc.gov.pl

http://www.bbc.com

https://www.mswia.gov.pl

http://eur-lex.europa.eu

http://www.europarl.europa.eu

https://eeas.europa.eu/csdp-missions-operations/eunavfor-med_en

www.marina.difesa.it/EN/operations/Pagine/MareNostrum.aspx

http://frontex.europa.eu

Rozporządzenia WE

TFUE

Wspólnotowy Kodeks Wizowy

Borawska-Kędzierska Elżbieta, *Zarządzanie granicami polityka wizowa azylowa i imigracyjna,* Warszawa, Instytut Wydawniczy EuroPrawo, 2011, 978-83-7627-063-0